

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 4602
Tarih : 10.12.2019

22340

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Kömürlü termik santraller havayı, suyu, toprağı kirletmekte, ekosisteme ve insan sağlığına doğrudan zarar vermekte, sera gazlarının artan emisyonları nedeniyle derinleşen iklim krizine de neden olmaktadır. Kömür, dünya üzerinde en büyük kirlilik yaratan enerji kaynağıdır. Türkiye'de faaliyet gösteren onlarca termik santral, Anayasa'nın 56. Maddesi'nde tanımlanan 'sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı' ile çelişmektedir. Dijital Hizmet Vergisi, Konaklama Vergisi, Değerli Konut Vergisi gibi düzenlemeleri de içeren kanun teklifi içerisinde yer alan 50'nci madde ile kömürlü termik santrallerin çevre mevzuatına uyum süresinin 31 Aralık 2019'dan 30 Haziran 2022'ye kadar uzatılması öngörülmüştü. Termik santrallere filtre takılmasını erteleyen 50'nci maddenin kanun teklifine eklenmesinin gerekçesi, çevre mevzuatına uymayan santrallerin çevre yatırımlarını tamamlamadığı için kapanma tehlikesi ile karşı karşıya olması olarak gösterilmişti. Cumhurbaşkanı, filtresiz termik santrallere mevzuata uyum için 2.5 yıl daha süre veren torba yasanın 50. maddesini veto etmiş ve madde yasadan çıkartılmıştır. Kamuoyunda, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 15 termik santrale filtre takılmasını erteleyen yasayı veto ettiğini ancak 18 Temmuz 2019'da geçen yasa ile termik santrallere 36 ay daha filtresiz çalıştırma izninin devam ettiği kaygıları vardır.

Türkiye'nin çeşitli illerinde yer alan 15 adet kömürlü termik santralin bacasına filtre takmadan 3.5 yıl daha çalışmasını sağlayan madde Şubat 2019 ayında torba yasa içerisinde Meclise gelmiş ve ortaya çıkan yoğun tepkiler sonucunda yasa teklifinden geri çekilmişti. Anayasa Mahkemesi, 2014 ve 2017'de iki kez, Türkiye'nin en kirli, zehir saçan termik santrallerinin çevre yatırımlarını yapmalarına, 31 Aralık 2019'a kadar bu yatırımların tamamlanmasının mecburi olmasına karar vermişti. Çevreyi, insan sağlığını korumak Devletin başlıca görevleri arasındadır. Türkiye'nin daha fazla ekolojik yıkıma tahammülü yoktur. Her yıl elli binden fazla insanın hava kirliliğine bağlı olarak erken öldüğü tahmin edilmektedir.

Kömürden, enerji üretimine son verecek bir eylem planı yapmalıdır. Vatandaşlar için temiz hava bir haktır.

Bu bağlamda;

1- 50.Maddenin Cumhurbaşkanı tarafından veto edilip Mecliste onaylanmasından sonra mevcut termik santrallerin filtreleri hangi mevcut yasaya göre düzenlenecektir? Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 15 termik santrale filtre takılmasını erteleyen yasayı veto ettiğini ancak 18 Temmuz 2019'da geçen yasa ile termik santrallere 36 ay daha filtresiz çalıştırma izninin devam ettiği iddiaları doğru mudur?

2- Söz konusu santrallerin son durumlarının tespiti için Bakanlığınızın ne gibi çalışması vardır? Hükümetinizin filtresiz termik santraller için atatacağı adımlar nelerdir? Bu konuda planlamanız var mıdır? Bunlar kamuoyu ile paylaşılacak mıdır? Santrallerin filtre takmaları ne kadar zamanda gerçekleştirilecektir?

3- Basında "termik santrallerin filtrelemelerini yapmak için 6 ay içerisinde bu işe başlayıp, filtreleme projelerini gerçekleştirmeleri gerekiyor. Biz de bakanlıklar olarak işi gider resen yaparız, ilgili yükleniciden bedelini alırız" açıklaması mevcuttur. Ayrıca basında termik santral işleten firmaların zarar ettiği haberleri de yer almaktadır. Zarar eden bu firmalardan filtre bedeli nasıl tahsis edilecektir?

4- Firmaların, 31 Aralık 2019 tarihine kadar bacalarına filtre takmamalarının gerekçesi nedir? Bakanlığınız bu konuda incelemede bulunup, firmalarla işbirliği yapmış mıdır?

5- Bakanlığınızın öngördüğü süre içinde yükümlülüğünü yerine getirmeyen firmalara karşı hukuki işlem yapacak mıdır? Süresi içinde yükümlülüğünü yerine getirmeyen termik santrallerin kapatılması konusunda Bakanlığınızın bir hazırlığı var mıdır?

6- Filtre sistemi olmadığı için gündemde olan bu termik santraller hangi firmalara aittir? Bu firmalara Hükümetinizin filtre takmaları için bir teşvikte bulunmuş mudur?

7- Termik santrallerin bulunduğu Kahramanmaraş, Kütahya, Bursa, Çanakkale, Ankara, Sivas, Manisa, Muğla, Zonguldak, Şırnak ve Karabük illerinde hava kirliliğinin ölçümleri ne zaman ne şekilde yapılmaktadır? Yapılan ölçümlerde kükürt dioksit oranı ve partikül madde miktarları ne kadardır? Bu iller Türkiye genelinde hava kirliliğinde kaçınıcı sıradadırlar?

8- Kahramanmaraş, Kütahya, Bursa, Çanakkale, Ankara, Sivas, Manisa, Muğla, Zonguldak, Şırnak ve Karabük illerinde kirli havadan kaynaklı hastalıklar konusunda Sağlık Bakanlığı ile

bir işbirliğiniz var mıdır? Bu illerde 2003-2019 yılları arasında Koah, akciğer kanseri vs. hastalıklara yakalanan, bu hastalık nedeniyle vefat eden kaç kişi vardır? Bu illerde sağlık harcamalarının diğer illere göre oranı nedir?

9- Söz konusu Termik santrallerde faaliyete geçtikleri günden günümüze kadar kaç ton kömür yakılmıştır? Yakılan kaç ton kömür ithaldir?

10- Kömürle çalışan termik santrallere filtre takıldıktan sonra Bakanlığınız bu filtrelerin çalıştırılmalarını ne şekilde denetleyecektir? Bunun için ne gibi çalışmalarınız vardır?

11- Termik santrallerden çıkan zehirli gazlar ve neden oluşu hava kirliliğinin santrallerin bulunduğu illerdeki tarım ve hayvancılık verdiği zararlar için Tarım ve Orman Bakanlığı ile bir çalışmanız var mıdır? Geçimini tarım ve hayvancılıkla sağlayan vatandaşların mağduriyetleri nasıl giderilecektir?

12- 2003-2019 tarihleri arasında bu termik santrallerin insan sağlığına ve çevreye verdiği zararlar için herhangi bir yaptırım yapılmış mıdır? Çevre ve insan sağlığına verdiği zararlar için ceza alan termik santral var mıdır?

13- Mevzuata uygun olmayan termik santraller Türkiye'nin elektrik enerjisinin ne kadarını karşılamaktadır? Termik santrallerin ekosisteme, çevreye ve insan sağlığına verdiği telafisi imkansız zararlar düşünüldüğünde üretilen bu elektrik miktarı verdiği zararlara değmekte midir?

14- Filtre haricinde diğer konularda çevre mevzuatına uymayan ve gerekli yatırımları yapmayan santrallerin kapatılması için Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?

15- Türkiye genelinde kaç adet termik santral faal olarak çalışmaktadır? Bakanlığınızın bilgisi dâhilinde hangi illerde kaç adet daha termik santral projesi vardır? Bu projelerden ÇED raporu istenmiş midir? Bu projeler için kaç adet ağaç kesilecektir? Bu santrallerde kaç ton kömür yakılacaktır?

16- Küresel ısınma ve iklim krizi kapsamında tüm dünya ülkelerinde termik santraller kapatılmaya çalışılıyor. Bakanlığınızın iklim acil eylem planınız var mıdır? Varsa kamuoyu ile paylaşılacak mısınız?

17- Türkiye genelinde tüm termik santrallerin kapatılması konusunda Bakanlığınızın görüşü nedir?